

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megelen vasárnap és esztendőnkön.
Előfizetési ár:
Nyelvértre 2 korona 50 fillér Felérre 3 kor. Éjsz. évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címezendők.

Hirdetéseket és nyilt-téri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

A Tisza mellől.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Ha már kinyitották azt a kaput, melyen át a földnélküli Jánosoknak megmutatták az ígért földjét, — en gedjék legalább bezárás előtt leütni e kapu egy sarokvasát, legalább hamarabb kidönti a szociális viharok fokozódó ereje.

Nem azokra a levelekre célzok, melyekben Csongrádvármegye főispánja mutatta be a tiszamelléki népet s amelyekre el lehet mondani a nagy fa nagy árnyékot vet; azzal se akarok különösen foglalkozni, ami a megyebeli földmunkásokról különlegesen mondatott el, hanem inkább igyekszem eljutni a szociális bajok igazi kútforrásához.

Igaz, hogy az apró paraszbtirtokok örökösödés útján való túlságos megosztása nagyban szaporítja a földnélküli Jánosok számát; de meg kell adni, hogy az apróbb birtoktestek árai azután lehetővé is teszik a takarékosabb magyar napszamos családoknak a hozzájuk juthatást. Azokhoz az apró földekhez a nagytőke úgy sem nyúl.

Az is igaz, hogy a kisbérleti rendszerrel sok szociális nyugtalanságnak

lehetne elejét venni; gyökeresen azonban az apró parcellás bérletekkel sem segíthetünk addig, míg az eddigi rendszeren nem változtatunk. Mert nem a nép folytonos szaporodása oka asszociális bajoknak, hanem a túlon túl sok kötött birtok.

A nép folytonos hullámozását a középkori gazdasági keretekkel többé fel nem foghatjuk és ha ennek a nagyranőtt áradatnak levezető csatornákat nem nyithatunk: erőszakkal törni majd át azokat a középkori gazdasági gátakat, melyekkel — hitbizományok címe alatt — folyton nagyobb területeket kerítették el a folyton növekedő polgári társadalom előtt.

Igaz, hogy az apró bérletekben sok nyugtalan elemet békességbe helyezhetünk, de a szaporodást — szerencsére — ezzel meg nem akaszthatjuk. Ez ugyan az egyetlen helyes út, melyen biztosan haladhatunk, de csakhamar eljutunk rajta — a mai viszonyok közt — azokhoz a középkori gátakhoz, melyeket feltétlenül le kell rombolni, mert nem a jogegyenlőség elvén épültek fel.

A középkori gazdasági keretekben nem élhetünk meg, ezt mutatja a mai helyzet, bizonyítani fogja a közel jövő.

A hajdan nagy háborúk, melyek

óriási embervesztéssel zárdtak, levezető csatornái voltak az időközönként nagyra felszaporodott emberáradatnak. Az utánuk maradt úrt 2—3 nemzedék se tudta kitölteni és addig a földbirtok nemcsak, hogy elég volt a lassan növvő életnek, de az a körülmény, hogy a katonaszkodás maga is rendszeres és családalapítással összekötött pálya volt, sokat elvont e mellett a földmíveléstől és a földszerzés vágyától.

A legújabb kor bámulatos fegyvertechnikája lehetetleníti a hosszú háborút s a népek fejlettebb erőltői érkeke akadályá a tömeges, hosszas embergyilkolásnak. Jól is van ez így s minél tovább intézik a népek a maguk sorsát az alkotmány sáncain belül, annál kevesebb lesz kultúrállamok közt a háború, annál tartósabb a béke, ha fegyveres is. Ez a mivöldés áldása.

De van a mivöldésnek más oldala is. Nagyobb igényeket nevel a közönséges emberben és ha meg nem találja az azok kielégítésére szükséges eszközöket: — átcsap a mindent felforgató anarkiaiba.

A mivöldés általánosításával változtak meg a magyar parasztnál is a viszonyok és igények is egészen, mert az értelmi erőiben legerősebb

TÁRCA.

Bíró előtt

— Irta: Csery Mihály. —

A rendőrbíró szobájába magas, szikar paraszamber lép be. A kalapját kétkézére fogja, megáll az íróasztal előtt és lehajja a fejét. Nem szól; varja, hogy őt kérdezzék. A kapitány valami írás főle van hajolva, föl se néz, úgy tesz, mintha nem venné észre a jövővényt. Az ember tekintete ezalatt az asztalra esik. A rézfeszületre és egy régi, megpolgátott emberi koponyára, melyek az írószékhez, továbbá a kettéhajított hivatalos hivatalos papirosok és más egyébek között olyanok, mintha az őök igazságnak a szinbólujai lennének. Voltaképpen nem misok. A hitnek és a halálnak: e két megdöntetlen nagy eszményi igazságnak a jelképezői ők. Es az ember, ha nézi őket itt, a törvények eme szürke csarnokában, különös természeti erőt érez a lelkére nehezéni. Mintha megszólalna ez a két fölkiáltó jel, mintha dörgő hangon követelnék mindketten a tiszta szep-lőtlen igazságot és a perzselő erőt, mely kiárad róluk, mintha elvalasztaná a salakot, a bűnt, előretolja fonságos ragyogásával a diadalmaskodó igazságot.

A kapitány később fölemeli fejét, ránéz a szalas munkásemberre és megszólítja:

— Mit akar?

A szóra szétnyitja az ember melledzőjét, előhúzza egy idéző-jegyet és leteszi az asztalra. Azután ismét visszanyúl, mintha még valamit akarna onnan kivenni.

— Maga az a Fehér István?

— Igenis én vagyok, — mondja száraz köhécseléssel az ember.

A bíró olvassa az idéző-jegyet és ismét szóba kezd:

— Hol a munkakönyve?

— Itt van, könyörgöm alasan, — feleli félénken a megidézett paraszt, előrántva a melledző alatt szorongatott könyvecskét.

Kéktáblás munkakönyv ez, melyet a törvény követel az emberektől, hogy munkabaállásnál igazolják a kiletűkeket. Valamikor nem kellett ez. A becsület ember hiven végezte dolgát, olyan volt, mint a méh, mely kiöli maga közül a herét. Ma más csillagok járnak. Emberek tolakodnak a dolgozók közé s a verejtékkel learatott magot hazug szavakkal csalják ki. A nép azért mégis oda-adja nekik kenyeret falatját, mert sivárabb kezd lenni a mező, gyérebbek rajta a virágok. A méh nem talál himpört a mézszaporításhoz.

A rendőrbíró forgatja a könyvet, nézi lapról-lapra, keresi: hol van itt a hamisság, a bűn. Mert hír jött, hogy Fehér István könyvében hamisság van. Megesúfolták, kijit-zották általa a törvényt. No lássuk... A szeméyleírás raillik tökéletesen az emberre. Hm. Hát mi lehet itt az a bejelentett turpiz-ság... A név, a személyleírás, más egyéb. Azaz dehogya... Hiszen ez Fekete István könyve! Ej no, vakarózik a rendőrbíró, hát ez az, persze, hogy ez. A név van hamis-sítva, a név, Fehér István: Fekete Istvánra.

— Kie ez a könyv? — kérdi most mir nagyobb hangon a bíró

— Az enyim, tekintetős kapitány úr.

— A magáé?... Hát hol vette?

— It, kéröm szépen. Itt adták.

— Nem lehet az.

— De bizony úgy van, könyörgöm alasan, — bizonykodik az ember, — tulajdon maga adta kapitány ur.

— En?

— Ügön, ügön.

— Az nem lehet, — üt az asztalra a rendőrbíró. — En ezt nem adhattam. Vagy ha adtam is, Fekete Istvának adtam, — nem kendnek.

A tanyai parasztnak sűrű ráncfelhők

vonás a szép iránt való érzék. Ezt egyszerű érzékekkel többé kiélegetni nem lehet. A fejlődött ipar tetszetősebb termékei a közlekedési eszközök fejlődésével eljutottak a nép legalsó rétegeihez és ha adunk nekik tudományt a szép iránt való fogékonysághoz, nincs többé hatalmunk: kioltani belőlük a szép megszerzése után való vágyat sem.

Ha megmutattuk nekik, hogy a főzéken és a vasárnapi húslévesen kívül még más élvezetekhez is joguk van és magasabb önértetre keltették őket, mint amilyenben a jobbajói viszonyok közt századokon át éltek, — nem vehetjük tőlük zokon, ha igényekkel ma ott állanak, ahol 100 év előtt a kisbirtokos nemes már nem volt megelégedve hét szilvafás birtokából került gyarló jövedelmével. Helyzetén pedig egy se javíthat, mert szűkek a középkori keretek a megnőtt családnak és a fokozott igényeknek.

Szaporodni pedig egyre fog a nép a gondosan szervezett közegészségügyi szolgálatban és amíg ilyen módon a közegészségügyi viszonyok a munkát hatványozottan emelték, ez, — a mérnöki tudomány feyvereivel a mívelésnek megnyert vad területen sem helyezhette el rajait, mert azok a területek is a nagytöke vagy anagybirtokosok tulajdonában maradtak. Fel kell tehát szabadítani a köztöltött birtokokat ha célirányosan akarjuk elhelyezni azt a nagy nyers erőt, mely magára hagyatva: romboló erővé nővi ki magát.

Nincs ugyan kizárva, hogy a köztöltött birtok felszabadításával csak századokra teremünk nyugodtabb állapotokat, de nincs ez a tudomány, mely alá ne volna vetve a változó viszonyoknak és a társadalmi-tudománynak se lehet rendeltetése: századokra teremni rendezettebb állapotokat, hanem csak az, hogy gyógyítsa a meglevő

bajokat, a további teendőket pedig hagyja fent a jövő századok bölcséinek, akik szintűgy meg fogják találni — az akkori viszonyokhoz alkalmazkodva, a segítő eszközöket, mint mi megtaláljuk a magunk bajai orvosszereit.

Hazánk népessége még nem olyan tömött, hogy adott határai közt, szociális zavarok nélkül is meg ne férhetne; de nem annyira képzett még se és nem annyira ismertek előtte a saját országának helyi és gazdasági viszonyai, hogy feisőbb vezetés nélkül e határok közt békén elhelyezkedjék és ami fő: hogy mindenkinek kijusson a mindennapi kenyérből.

Ehhez nagy látókörű vezetés kell és mindenképpen a lehető legolcsóbb közlekedési árak a földnelküli munkások számára. Nem elég, hogy statisztikába gyűjtik a különböző vidékek munkára váró napszámait, aztán a megyékre bizzák az elhelyezésükre szolgáló tárgyalásokat, mert ez sok esetben olyan hosszadalmas út, hogy alig győzheti a célhoz való eljutást az a munkás, akinek sokszor alig van egy két napra is a betevő falat kenyere.

Szervezni kell a központban egy lelkes és tettvagyó férfiakból álló külön osztályt, mely közvetlen összeköttetésben legyen a vidéki gazd. tudósítókkal, kiknek az volna a legnemesebb és igazi hivatásuk, hogy szintén egymás közt közvetlen és gyors tárgyalásokat folytatva, mindig a népelet üdöerén tartásák a kezüket és gyorsan tudják elhelyezni azt a munkát, melynek egy napig való tétlen heverése is elveszett a nemzeti vagyona néve s mely ma még alkotni vágyik, de — ha munkát nem kapott, kenyere fogytán holnap már — rombolni kész.

Azt írják ma is, hogy Szeged körül 3000 magyar munkás nem szegődhetett el arató munkára e nyáron.

— Az, hogy Fekete István vagyok.

No tessék!... Móst meg már Fekete István. Miféle ember ez?... A kapitányt közrefogja már a hivatallal járó idegesség is, türelmetlenkedik. Eh, mit tétovázunk itt, gondolja, rövidre kell fogni a gyöplősárazakat, ne csináljon bolondot az emberből.

— Hallja, ne kerteljen kend itt, hanem ismerje be a vétékét. Micsoda dolog az ilyen, egyszer Fehér István, másszor meg Fekete István.

— Nem kertölök, tekintetős úr kéröm, Hát bevallom, hogy Fekete István vagyok, de a böcsületes, igaz nevem mégis csak Fehér váron.

— Akkor hát csútneve a Fekete név? — kérdi most már haragosan, nagy hangon a bíró.

— Dehogy, könyörgöm alásan, nem csútnevem az neköm, hanem az asszonynak az igaz neve.

A kapitányt előnti a méreg, keményen az asztalra csap az öklével, hogy szinte meg-reng belé a koponya is, meg a rézfeszület is.

— Hallja, bolond maga?!... Mit beszélt itt össze tücsköt, bogarat!

— Engödelmet kérök, — siet szavak-

Micsoda kiáltó vád ez azok ellen, akik csak statisztikáznak és télen, a meleg kályha mellől majd esetleg érzékeny cikketek irkálnak a 3000 éhező, lázó magyar rettentő nyomoráról!

De nem állunk jobban a telepítés dolgával sem. Az eddigi kísérletezés se gazdasági se más szempotból nem állja ki az elfogulatlan bírálatot. Mert ennek is tudatosan, előre meghatározott célból, nem öletszerűen kell törtenni.

A telepítési mozgalomnak ne csak az legyen a célja, hogy útját egyengetse az egyes helyeken feltorlódot munkaező egészséges szétoszlásának, hanem e mellett határozottan nemzeti is legyen. Ha az lesz, nem állanak elő olyan terde helyzetek, hogy a nagy magyar alföld kellő közepben újabb idegen nemzetiségű telepek keletkezzenek, vagy hogy maga a kincstár hozathasson le az alföldi birtokaira felvidéki munkásokat nagy tömegekben, azoknak itt — az állandóan ide kötöttek rovására — hazamos időre, de ideiglenesen nyújtani bő kerestetet.

A vármegye főispánja híven lefestette az alföldi haragos magyar népet. Hogy mi oka e nép haragjának: azt hiszem, a fent emondottakban fején találtam a szegyet s akiknek kezébe a nép sorsának intézése van le-téve: azok gondja legyen, hogy a népharag féltelenkedésbe ne törjön ki.

A kövzlátás ügye. A villamvilágítás berendezésének és fentartásának költség-számítását, mely a vállalat remélhető jövedelmességét is kitünteti, — mint irtuk — a rendelkezésünkre bocsátották, — ezekből látjuk, hogy a vállalat beruházása mintegy 170.000 frt költségére van előirányozva.

Miért ilyen nagy összegre: ezt is megtudjuk, mert úgy számítanak, hogy a Tóth-féle gőzmalmot is át kell vennie a vállalatnak mintegy 25.000 frtban.

A Siemens és Halske cég, mely 90.000 frttal akarna a maga részéről belépni a vál-

kal megbékíteni a kapitányt az ember, — úgy van az, tekintetős kapitány úr, hogy már tiz esztendő óta viselem az asszony nevét.

— Vagy úgy! — vag közbe a bíró — Akkor kend bizonyosan bujkál valami elől, mert különben megmaradna kend a neve mellett.

— Hej... sóhajt Fehér István, fészkelődve az asztal előtt — dehogy bujdosok kéröm, dehogy bujdosok. Más van a dologba'... Ha márn ide jöttünk, hát én igaz lélökkel mögvallok mindönt.

A kapitány elcsöndesedik, hátra dől a székből, hallgat.

— No halljuk!

— Nézze, kapitány úr kéröm, én igaz, hogy más nevet használok, de nem idegön nevet. A magam tulajdon feleségöm neve az...

— Az isten szerelméért, mondja már, miért viseli hát annak a nevet?

István belekapaszkodik a kabátszárnyba, előre nyújtja a nyakát és úgy mondja:

— A gyerök miatt, kéröm.

És szétnéz nyomban, nem-e hallotta valaki kettőjükön kívül, nem-e akad ember, aki ezt a féltve őrzött titkot kiviszi a tanyára, a vadvirágok közé, ott, ahol a gyerek játszik,

ülnek ki homlokára, hallgat; azután szelid mosoly vonul végig sovány ábrázatán. A kapitány szintén fölhangy a beszéddel, nézi az ember arcának játékat, mely kétségelenné teszi, hogy itt hamis, vagy legalább is furfangos dolog játszik közre. Mert ha egyenes úton járna ez az ember, ki az ördögnek jutna eszébe bepanaszolni (bár hiszen ez is csak valami rosszakarójától teltet ki), meg aztán ő se sunyítana így. Kivágná az igaz szót keményen, mint a magyar paraszt szokta. Itt bizonyosan rossz fa lehetett a tűzre téve.

Tovább szaporodnak aztán a szavak. A rendőrbíró beszél:

— No tisztázzuk, barátom, a dolgot; ezt a könyvet vagy elcserélte kend, vagy ellopta kend Fekete Istvántól.

— En? — átkodik meg a szón a kérges tenyerű ember, — mán engödelmet kérök, tekintetős kapitány úr, ezideig még nem hibáztam mög soha...

— De ez csak nincs rendén, maga is belátja, itt hiba van. Hogy dolgozik kend Fekete névvel, mikor nem Fekete, hanem Fehér?

— Ugy van pedig, — vonja föl a vállát a szavakban sántikáló ember.

— Micsoda van úgy?

latba, hogy az financirozható legyen, feltételül csupán azt köti ki, hogy helyi érdekelt séget teremtse, az vezesse az ügyeket, miután ő itt egymaga költséges apparátust tartani nem akar. A szerződéses vállalkozó meg elmegy két helybeli pénztézethez és felhívja őket, hogy lépjenek hát be a hiányzó összeg erejéig, egyenlő részesedéssel a vállalatba. Erre az egyik pénztézet, amelyek a Tóth-féle malomnál érdekelve van, azt feleli, hogy ő belép 40.000 frttal, úgy azonban, hogy a malomtelep számításokké be 21.000 vagy 25.000 frtba, a többit adja készpénzben; míg a másik pénztézet viszontag úgy okoskodik, hogy neki nem kell a malom és nem tartja jogosnak, hogy az egyik fél a maga 40.000 frtjában egy ilyen objektumot akarjon az új vállalat nyakába varrni, mikor a többi fél mind készpénzt fektet a vállalatba.

Hát ezen múlik, hogy a helyi érdekelt ség mindmáig nem jöhet létre és — szomorú dolog nagyon, hogy ezen múlhat a siker.

Mi köze a villamvilágítási vállalatnak egy másik, már létező malomvállalathoz, mi szüksége van a villamvilágítási vállalatnak a malomtelepre, melynek legfőbb épületét üres falait használhatja, mikor ingyentelket kap a várostól és ha ezt a másik telket épületeivel együtt átvénné is ma, szerződéses kötelezettsége értelmében köteles volna azt 50 év múlva ingyen a város tulajdonába bocsátani?

Hát ezért fektessen bele a villamvilágítási vállalat az üzembereendezésbe ilyen 20—25 ezer frt értékét?

— Tessék ez számitáson kívül hagyni és akkor sikerül a dolog; mert sikerül, ha olyan betegágyba nem akarják fektetni a vállalatot, a mely magát is beteggé tegegye már születése pillanatától.

Hiszzen ha ezt a befektetést, a malomátvételt számitáson kívül hagyják, azonnal leszáll a szükséglenél beruházási költség legalább 20—25 ezer frttal, sőt azt hisszük, reális alapon számitva és figyelembe véve a beruházásoknak verseny útján való eszközzése által elérhető megtakarításokat, —

ennél többre is, úgy, hogy a vállalat csupán mintegy 140000 és nem 170000 frt befektetési tőke financirozását fogja ez esetben követelni, melyből ha a Siemens és Halske gémmint erre magát kötelezi, 90000 frtot fedez, voltaképen csak 50000 frtra szállnának a még fedezetlen és helyi érdekelt ség által előállítandó összeg.

Hogy pedig Szentesről ennyi ki ne teljék: az már csakugyan különös volna.

A siteri telepítés.

Mikor a családban tékozló gyerek van, akinek gonosz hajlamai az egész család vagy annak egy része életét is veszélyezteti, nem szokatlan, hogy a család fő a nagy nyilvánosságához fordul, figyelmeztetni a közönséget, hogy ne hitelezzenek a tékozló fiúnak, mert nem lesz, aki érte fizessen és aki hitt neki, bizott benne, azután magára vessen, ha megcsalatozik.

Szakasztott abban a helyzetben vagyok ma én is, aki állásomnál fogva, mint Szentes város polgarmestere olybá veszem magamat, mintha atyja volnék e város minden fiának, akit óvnom, figyelmeztetnem kötelesség, ha látok köztük bar egyet megbízhatatlant, ha észreveszem, hogy ez az egy megbízhatatlan a többit akarja gonosz célzattal, hogy tékozló szenvedélyét kielégíthesse, ahhoz az anyagi eszközöket megszerezze, megkárosítani.

A siteri településről írok. Vagyinkább nem is írok, csak közreadok itt egy hozzám intézett levelet, melyet olyan ember írt, aki bizni akart a tékozló fiúban, aki szintén települni akart Siteren, de ma, miután ott járt és a település, a földjeit szerződésének feltételeit is ismeri, nemcsak maga ábrándult ki a településből, hanem hasznára akart lenni a polgártársainak is, mikor a való helyzetet nyíltan feltárja.

A levelet Bánya i Sándor volt öcsödi bíró írta hozzám és ennek a nevezetes írásnak a siteri telepítésre vonatkozó része szóról-szóra így hangzik:

érzésével. S a szavak, melyek egyfolytában peregnék le a színtelen, száraz ajkáról, olyanok, mint valami mezei virágokból font színes koszorú, melyben nincs egyetlen hamis virág, mindenkin szalán a természetes üdeség, az illat, a szín s az élő harmat: a szeretet ragyog.

— Mikor a gyereket esztendőskorában beoltották, — folytatta Fehér az őszinte szavakat — azután az urak úgy írták be a könyvbe a nevit, hogy Fekete István. Teremtő isten látja a lelkeket, hogy akkor is igaz szándékon voltam, én is úgy irattam be, mint apja, a magam nevit, hogy Fekete István. Mondok, gyűn a gyerekek még más potenták elébe is, oskolába, mi ögyébbe, ne csufolják ezt az én vérömtől eredt árvát, se pedig az anyját... Ha már így esött a sorja, ne szégyönközzenek én miattam. Legjobbnek gondoltam, hogy ha én is az anyja nevit viselöm. Arra irattam a könyvet is.

A rendőrbíró nem bír válaszolni a beszédre. Szokatlan melegség árad a szíve körül. A tekintete rámered a tudatlan tanyai emberre s ebben a merev nézésben mintha káprázat szaladna a szemére: csöndes fehérűl tanyaház vonul el előtte, ahol két nagy árú viaskodik egymással: a szegénység és a sze-

»A megélhetésnek, gazdalkodásnak, kereskedelemnek egyik első feltétele mindezt a jó közlekedési út a legközelebbi vásúthoz, vagy ahhoz a kereskedelmi városhoz, mely hozzá legközelebb fekszik. Siter és vidéke óriási területen Nagyváradra és vasútjára van utalva, de Siteren 61N agyváradig a legjobb akarat mellett is évek kellene a nehéz terepviszonyok miatt, míg jó közlekedési utak készülnének és nincs érdek, akár az államot, akár a megyét tekintjük, mely ilyen útépítéshez segédkezett nyujtja. Az aranybányának magasztalt erdőrésza siteri birtokon nem olyan sokat igérő, amilyenek a telepítésvezetői állítják, mert hogy nem igaz, mintha az erdőből is kikaphatnák a települők a föld egész vételárát ezt bizonyítom Kelemen Sándor előkelő gazda szavaival, aki a községnek régebben bírája volt, valamint Náduvri Antal szintén siteri lakos szavaival is, akik egybehangzóan azt mondták, hogy Nagyváradon — miként Sima úr állítja — csakugyan nagy kelete van a fának, öléit 12 frttért veszik, csakhogy Siteréről Váradra, — a telepes területeiről — egy öl fát szintén 12 frtért fuvaroznak be, a fa tulajdonosai a vételárát elfizeti fuvarra, a fákért, munkáért és a feldarabolásért tehát voltaképen egy krajcár kiadás seterül vissza, ha azt a váradi piacra viszi eladni, hanem inkább ráfizet erre az üzletre. Ami pedig azt illeti, hogy Váradon szereznék majd megvett a siteri telepes erdő fájára, aki azt a helyszínen veszi majd meg és a telepeseket a drága fuvarozástól megkíméli, az a nézetem, hogy az a kereskedő épp úgy leszámítja az atlagos vételárból a fuvarozás költségét, mint ahogy azt maga a tulajdonos is számitásba venné. Az erdőirtásnál tehát haszonról szó sem lehet csak ráfizetésről, mert azt, hogy a telepítési erdő fajtát vásárló kereskedő, e fa Váradig szállítása kedvéért itt keskeny

retet. Árny és fény. Am azért a fény győz, mert egy harmadik is segíti elúzni a felhőt, egy harmadik: a szép fényesszemű, tejképi, fúrge gyerek.

A kép után pedig egy gondolat húzódik el szeliden: uram isten, mennyivel megelégedettebb lehet ez a nehéz munkával élő ember sok másnál, kiket beirtak ama bizonyos könyvbe a parókian, de a másik könyvben, a szivben már nem volt üres hely.

Megszóal újra Fehér István:

— Kapitány úr, könyörgöm alásan, a hiba megesett, tgyen rajtam törvényt, de kéröm, ne hagyja, hogy kírjen a hire az én bajomnak, mert ha ülni köll is egy-két napot, csak amazoknak ne legyen bántódásuk.

A rendőrbíró fölkel az asztal mellől, odanyujtja a könyvet a magas, szikár embernek és útnak eresztí:

— Nem tudok semmit, érti-e!?! Hanem aztán nehogy piszkot ejtsen a Fekete neven.

István visszafordul a szóra, szeméi villognak, mintha tüzet fogtak volna, keményen, szinte dörögve ejti ki az egy szót;

— Én!?!...

Mit tudna mívelni ez a pusztai ember azért a törvénytelen asszonyért!

vágányú vasutat építsen: nem hiszem. A már említettem szavahihető siteri lakosok mondják, hogy az erdős magaslatokról ha a fát kiirtják, 30 esztendő kell, míg azokon ismét haszonfa (telegráfkáronak való) nő nagyra. Ha pedig az irtást mivelés alá veszik és felszántják, lehet, hogy legfőleg 6 éven át jó termést kapnak, de azontúl kifogyott a föld termőereje, sőt az irtás után, már a mivelés első évében jöhet a magaslatoakra olyan eső, mely nemcsak a telepések vetését, de az egész termő táj is képes 24 óra a vögyekbe lemosni. Az ottani viszonyokkal ismerősek szerint, ezek az irtások csak szőlőnek valók volnának, de az eddig ültetett és fentartott szőlők is mind kipusztultak, tehát ez a jövedelem forrás sovalik be. A betelepítési célzott földnek legfőleg egyharmada lehet jobb, mivelésre alkalmas talaj, — ezen valószínűleg a vezető emberek osztoznák meg, a többi telepés megrövidítésére, különben nem sok jut belőle egyre.

A kukoricaföldekbe Siteren nem vetnek ősszel búzát, mint nálunk, sőt még tavaszi tsem. Ugarnak hagyják és csak egy évre a kukoricavetés után, lehet ebbe a földbe, kétszer is szántás után búzát vetni: akkor aztán esetleg adhat jó termést.

A legnagyobb veszedelem azonban ezen telepítésnél, a települők névé, az adásvételi szerződés ötödik pontjában rejlik.

Ez az ötödik pont nevezetesen jogot ad a földet a telepésnek eladó birtokosnak arra, hogy ha a föld vásárló telepés a folyó, vagyis 1900. évi október 15. napjától számított 2 hó alatt a földbirtokra első helyen betáblázandó olyan kölcsönt nem bírnak szerezni, melyből a hátralevős vételár kifizethessék, — ez esetben maga a föld mostani tulajdonosa, a telepésnek terhére, saját javára, szerezhesse meg ezt a kölcsönt. Arról azonban egy szó sincs az 5-ik pontban, hogy a mostani birtokos ezt a kölcsönt kizárólag a föld vételárának lefizetésére köteles fordítani, nehogy a telepés ismét ugyanolyan bajba essenek, amilyen a múlt évben — ugyanezen birtok eladásánál márelőfordult.

A birtokot — siteri előkelő egyének állítása szerint 150 vagy 170 ezer frt adósság terheli régebbi időkben, mit a mai birtokos, elődjétől vett át. A birtokot — épp úgy, mint most akarják, — a múlt évben is eladták már a mindenfelől odasereglett települőknek, a siteriek maguk is sokat irtak előelőre — most egy se irt —; ellett foglalva tavaly az egész birtok és épp úgy lefoglalóva, mint most, sőt az adásvételi szerződés is aláírva. De akkor jött a régi hitelező és árverést kéri az egész birtokra; a bíróság ez elrendelte és a szegény települőknek 5 sőt 6-szor kellett Váradra szaladgálniuk a bírósághoz, míg végre a pénzüket visszakaptak. Ezért is nem jegyeztet ott most földet egy siteri ember sem.

A birtokon, az ottani viszonyokhoz alkalmazkodva, a következő termő esztendőre már rég szántani, ugarolni kellett volna. Mit

csinál ott most a telepés, aki csak 2 hónap múlva tudja meg: melyik az ő földje, miután a föld egyenkénti kímérése, felosztása, nagyon nehéz dolog. A jövő évi termésre ne számítson egy se, mert attól elkésett.

Ha komoly, becsületes volt a telepítési szándék, a birtokon rég kellett volna egy ellenőrző bizottságnak működnie, mely ott jószágot, szekereket, gabonát, szénát, szóval mindazt, ami eladás tárgyat képezheti, számba vegyen; mert, hogy mindazt ezután veszik számba: nem lehet a települők előnyös, sőt csak hátrányos lehet, mert hiszen ma is az eladó úr emberei működnek cseplésnél és más gazdasági munkánál — bizony nem a telepés hasznára.

A kormánynak — szerintem — egyáltalán nem volna szabad megengednie, a hatósági ellenőrzés nélkül való magántelepítést, mert ez egy-két embert, a telepítőket boldogurakká tehet ugyan, de a települő nagy többség rovására, mert sok visszaélésnek lehet a szülőanyja.

En ott jártam Siteren, magam is települni akartam, hoztam haza az asszonyainknak egy darab kenyert is mutatóban. Nézzék meg, aki akarja; pedig ez a kenyér nem az utolsó háztól való.

Hanem, hogy mit szólna hozzá a csongrád megyei főispán úr által annyi jóakarattal és megfélemlítő hűséggel ismertetett szentesi munkás, ha ilyen kenyert tenének eléje, amilyen Siteren a jobb módú gazdák eszik: erre már csakugyan kíváncsi vagyok.

Ezek az én — személyes tapasztalaton alapuló észrevételeim — a siteri telepítésre nézve, melytől óva intem minden polgártársamat és felhatalmazom polgármester urat, hogy ezeket nyilvánosságra hozza.

Kötelességemnek is tartom szentesi polgártársaikkal szemben, hogy a volt öcsödi bíró: Bánya Sándor úr ezt a levelét nyilvánosságra hozzam és ezzel mindenkit óva figyelmeztetek, míg nem késő, hogy fel ne üljön a hitelteliségek és ne keresse Siteren, amit ott úgy sem találhat, a jobb anyagiboldogulását.

Ma még nem késő. A szerződések még nincsenek aláírva. Gondolja meg mindenki, aki települni akart, hogy szándékán elveszíteti azt a kicsijét is, amint magának eddig becsületes munkája árán talán itthon megszerzett, mert lelkiismeretlenül ki fogják facsarni a telepítőket.

En megtettem kötelességemet, figyelmeztetek mindenkit. Magára vessen, aki ezután a vesztébe rohan.

Dr. Lakos Imre polgármester.

Városi közgyűlés.

— Augusztus 13. —

Ugy volt, a hogy előre láttuk: Szentes város képviselőtestülete, a f. hó 23. án tartott közgyűlésén letárgyalta az eléje terjesztett 51 ügy közül azokat, melyek ügy déli fel 1 óráig elintézhetőek voltak, aztán levette a többi ügyet a napirendről, egy következő közgyűlés idejére, — mert bizony szorgos ma még a gazdasági munka és nem lehet rosszálni, ha egy — túlnyomóan gazdálkodókból álló képviselőtestület, amilyen a szentesi is — nem akarja a maga vitális érdekeit elhanyagolni, olyan közkérdések tárgyalásának szentesi idejét, amelyek legkevésbé sem

sürgős természetűek és éppen nem követelik a gyors elintézt.

A közgyűlés különben kegyeletes aktussal: a keresztények 900 éves emlékünnepeinek méltatásával és ő felsége, a szeretett király 70-ik születésnapja ünneplésével indult és lefolyása a következő volt:

Előnk: Lakos Imre dr. polgármester, üdvözölve a megjelent képviselőket, a gyűlést megnyitja s aztán tárgysorozat előtt meleghangú szép beszédben méltatja a magyar kereszténység 900 éves esztendői ünneplését, mely ünnepe volt nemcsak a katolikusoknak, de az egész magyar nemzetnek; valamint szívből fakadó szavakkal emlékezett meg a magyarság másik örömunnepeiről, arról is, hogy az isteni gondviselés megérni engedte szeretett kiralyunk, a legalkalmasabb és legjóságosabb fejedelem: I. Ferencz József 70-ik születésnapját, ki iránt való tiszteletteljes hódolatának és szeretetének, szerencsekívánatok mellett, jegyzőkönyvében ad a közgyűlés kifejezt.

Ugyancsak a tárgysorozat előtt tették szóvá Szántó Daniel és más képviselők azt a visszas helyzetet, hogy a vásártéri városi mázsaló minden felügyelet és ellenőrzés nélkül van, ami a városnak csak kárt okozhat. A polgármester ígerte, hogy e óajon sürgősen segíteni fog és ezzel rátértek a napirendre, melynek első pontja elintézésében a polgármester felőlvastja a vadászterei ünnepély lefolyásáról szóló, egyhangulag tudomásul vett jelentést.

Ezután felőlvastak az állami főgimnázium, a polg. leányiskola és a tanyai iskolák éves jelentéseinek statisztikai adatait, miket örömmel vettek tudomásul, valamint azt is, hogy a tanács mily intézkedéseket tett arra nézve, hogy az iparostanonc iskolánál ezután eredményesebb legyen a rajzitanítás.

Felőlvasták a belügyminiszter rendeletét, az 5-ik gyógyszerár engedélyezéséről és az engedményes Török Janos gyógyszerész beadványát, melyben tudatja, hol vett bérbé helyiséget az ő gyógyszerárához és kéri, hogy helyszíni szemlével állapítsák meg: miszerint ez a ház belesik a miniszteri engedélyben megjelölt körzetbe.

Katái Pal Janos és Bálint József helyszíni szemle nélkül is tudni akarják, hogy oda az engedményes nem allithatja fel az új patikát, indítványozzák is, hogy ezt ne engedje meg a közgyűlés. Bánfalvi Lajos és László Vilmos dr. főorvos a helyszíni szemle megtartása mellett érvelnek, míg Szeder János e nélkül is engedélyezhetőnek véli az engedményes által megjelölt házban allítani fel az 5-ik patikát.

A hosszas vita végén a többség Katáiék indítványát fogadta el.

Hogy a 7 éven áuli szegénysorsú gyermekek segélydíjainak megtérítése fejében, az 1899-ik évre a belügyminiszter az erre kiadott összeget a városnak visszatértette: örömmel vették tudomásul, valamint azt is, hogy a vármegye jóváhagyta a szegénymenedékházi élelmezés vállalatbaadására vonatkozó városi közgyűl. határozatot.

Az állategészségügyi államosítása folytán a közel jövőben keletkező új helyzettel szemben, mely mellett Szentesre egy I. fokú állami állatorvos fog kinevezettni, elhatározta a közgyűlés, hogy — a helyi állategészségügyi szolgálat ellátására aztán is fentartja a helyhatósági állatorvosi állást.

Az állategészségügyi körzetek alakítása ügyénél a miniszter bizonyos létesítményeket követel, nevezetesen azt, hogy a város belterülete ne oszassék két körzetbe és lehetőleg minden körzetben külön dögter létesíttessék. A gazd. szakosztály ez utóbbiakra nézve annyiban teljesítendőnek véleményezi a miniszter kívánását, hogy megjelölje, mely körzetek vonhatók össze egy dögterhez, melyek létesítendő külön-külön dögter, mindegyik 600 négyszögöl területtel. A város belterületére nézve, a csordajárásokra való tekintettel, a szakosztály fentartandónak véli a két körzetbe osztást és iránt újabb felterjesztést indítványoz a miniszterhez.

A kérdéshez hozzászóltak: Bálint

József, Zsoldos Ferenc, Varga József, Bánfalvi Lajos, Szeder János, Kr. társai Pál János, László Vilmos dr. és Aradi Kálmán, mind olyan szellemben, hogy a tervezett dögterek létesítése által éppen ez ellenkező eredményre jutnánk, mint amelyet a körzetek felállításával elérni akarunk, mert így magunk terjesztenők, a dögterestek elhurcolásával, a járványos állatbetegségeket, — s hogy ép ezért ez iránt kell felvilágosítani a minisztériumot egy újabb felterjesztésben, mely azt kérje, hogy a miniszter aljjon el a körzetekénti külön külön dögterek létesítését illető követelésétől. A közgyűlés ily szellemben is hozta meg egyhangú határozatát s a polgármestert bízta meg, hogy ez érdekében a minisztérium és szakreferenst személyesen felvilágosítsa.

A Bartha-féle és Farkas-féle adományföldek hasznosítása és bérbeadása tárgyában, — némi vita után, a közgyűlés elfogadta a gazd. szakosztály javaslatait.

Ezután — az idő előrehaladottságára és a gazd. munka szorgosságára való tekintettel még tudomásul vették a különböző pénztári számadásokról beterjesztett jelentéseket; Beszedes István közgyűlést megédték a kért szabadságát, hogy 7 jegyzői vizsgát tessen és a tárgysorozat többi ügyének elintézését egy más alkalomra elhalasztva, — a közgyűlés ekkor déli 1 órakor bezarult.

Ujdonságok

Szentes, 1900. augusztus 26.

— **Emlékeztető.** Csongrádvármegye közgazgatási bizottsága a f. hó 28-án, kedden délelőtti 10 órakor tartja e havi rendes ülését, a szokott helyen.

— **A főispánék nyaralása.** Vadnány Andor dr. főispán és kedves neje tegnap hagyta el Marienbádat, ahonnan Osztenbée útnakzengeri fürdőre. A főispánék legfőbb 10 napot töltenek a tengerparton és onnan a párisi világiállítás megtekintésére utaznak.

— **Házasság.** Stamer László gyógyszerész ma lép házasságra Csúcs Ilonka kisasszonnyal, Csúcs János földbirtokos szeretetreméltó szép leányával. A polgári házasságkötést, a vármegyeház nagyertermében, Csató Zsigmond dr. alispán eszközi s a házasságkötés után lesz az új pár szép frigyének egyházi megaldása a ref. templomban.

— **Mire kell a váltó?** A napokban néhány algyői magyar állit be a közseg segédjegyzőjéhez, kéri, hogy adjon nekik vagy 16—20 drb. váltóúrlapot. A segédjegyzőnek feltűnt a dolog és meg is kérdezte az atyafakat, miután neki váltókereskedése nincs, hogy mi a frányát a karnak azzal a sok ebadta váltóúrlappal? — Aztán a fagatásra kisült a titokzatos dolog rendre. Több váltó kellett a gyevi magyaroknak, nem 16 vagy húsz, hanem talán 86—88 drb. Egy részét azonban akkor már megszerezték és éppen csak még annyira lett volna szükségük, amennyit a jegyzőtől kértek. Kellott pedig a gyevi atyafaknak ez a sok váltó a — siteri településhez. Az algyői 36—38 magyar ugyanis már eladta a házat, földcsékjét Algyő községben, hogy Siterre települjön. Persze, az új Kánaánban a több földet jegyezték, mint amivel itthon bírtak, az itthoni ház és föld a tehát csak a siteri föld előlegét, foglalóját futotta. Minthogy pedig — a siteri települési szerződés 5-ik pontja értelmében a települők a föld mai tulajdonosának bizonyos jogot adnak az esetre, ha október 1-től számított 2 hónap alatt a föld egész vételárát ki nem

fizetnék, ennek a jognak a biztosítására szedegeti össze tölük Sima Ferenc telepítési főintéző ezeket a szegény emberek által aláírt váltókat. És elég lelketlenek ezek a telepítési nagymesterek, így szívni ki és juttatni koldusbotra ezt a szerencsétlen, hiszékeny népet.

— **Életmentő tanár.** Izgalmas jelenet folyt le néhány nappal ezelőtt Mindszent községben, a Tisza folyón. A vízben furdott Kornis Gyula mérnök és furdés közben oly súlyos baleset érte, hogy az esetben, ha idejekorán ki nem mentik, belepusztul a folyóba. Uszák közben hirtelen a hátra fordult a vízben a mérnök s eközben a jobb karja kifeszamodott. Nem is tudott többé úszni és gyorsan merült el a szabad folyóban. A mérnök többször segítség után kiáltott, mire az ott időző Krusper István tanár belevetette magát a vízbe s a partra vont a fulladozó embert. A mérnököt lakására szállították és gondos orvosi ápolás alatt tartják. Az életmentő tanár, Krusper Pál kir. főmérnöknek, a csongrád megyei kir. államépítészeti hivatal érdemes vezetőjének a fia.

— **A vakáció végén.** Vége az arany szabadságnak. A közleg ősszel együtt közeledik a hanyag nebulók réme, az új iskolai év kezdete is. Sok, a tanulástól elszakott diák szorongva számítgatja a rá nézve még boldog napokat, s keservesen tapasztalja, hogy bizony az idő rohan. Myenkor aztán újra előszedi a két hónapig hevertetett tankönyveket, korántsem pedig azért, hogy a mit a vakáció alatt elmulasztott, e pár nap alatt pótolja, hanem leginkább azért, hogy valamennyire rendbe szedje, mert hát úgy, jobb áron elkel. A beiratkozások ideje alatt aztán minden iskolánál egy-egy kisebb könyvbörze keletkezik, hol előleg élénk a kereslet és a kínálat is. Jó alkalom a legtöbb diáknál egy kis pénzmag szerzésre, mikor is az élelmebb része egy-egy tőkepenzessé nővi ki magát. De nemcsak a hanyag diák réme a közleg új iskolai év. Sok nehéz, gondteli perccel szerez biz az némely szülőnek is, az ilyenkor nagyon is megszaporodó kiadások honnan való fedezése végett. Mert nem kis teher a mai tanívszónok mellett egy több tanköteles gyermekkel bíró család apanál egy ilyen új tanév kezdete. Főleg ha még középiskolát látogató gyermekről is gondoskodnia kell. A közleg új tanév alkalmából — a város által fenntartott iskolákba való beiratkozások céljából — Lako s Imre dr. polgármester egy hirdetményt bocsájított ki, melyet mihez tartás végett főbb pontjaiban mi is ide iktatunk, s mely hirdetményhez való alkalmazkodást — mindenkinek a saját érdekében — nagyon is ajánljuk. E hirdetmény szerint a népiskolákban a beiratkozások a belterületen Szept. 3—7-ig, a külterületen Szept. 16—22-ikéig tartanak. Az iskolai év ünneplés megnyitása Szept. 8-án, a rendes tanítás megkezdése pedig a belterületen Szept. 9-én, a külterületen Szept. 24-én történik. Felhívja tehát a szülőket, gyámokat, gondviselőket, gazdákat, az iparos és kereskedő tanoncok mestereit és főnökeit, hogy az iskolakötelek, illetve ismétlő iskolakötelek és tanonciskolakötelek gyermekeiket, gyámoltjaikat, tanoncaikat, gondozottjaikat, cselédjeiket az iskolába irassák be. A pontos iskolalátogatóra gondjuk legyen. Mivel az az ellen vétő szülőik s b. súlyosan fognak bírságotlani a kiken pedig e bírság, szegénységük miatt be nem hajtható, azok közmunkára fognak kényszerítettet. A beiratkozások a felekezeti iskolákban a felekezeti hatóság rendelkezése szerint fogadhatnak el, a tanonciskolákba Körtvélyesi Sándor igazgató, a tanyai iskolákban pedig az illető tanító előtt történnek.

— **A Duna-Tisza közti csatorna megépítésének előkészítésén** serényen dolgozik a szakosztály, melyet a keresk. minisztérium kebelében e végből szervezett. A csatorna elő-

munkálati irodája most az iránt kereste meg törvényhatóságunkat, — terjessze be mielőbb az ezen csatorna útján remélhető üzleti forgalomra vonatkozó statisztikai adatokat. Az alispáni hivatal természetesen, körültekintő gondnal és lelkiismeretes pontossággal igyekszik majd ennek a megkeresésnek eleget tenni, mely munkánál persze hatványozott mértékben fog kelleni számításba venni különösen a víziút megrövidülése által tetemesen megnövekvő gabonaszállítás forgalmát.

— **Érdekes sajtóper.** A szegedi törvényház tárgyalási termébe szeptember 4-én ismét egy érdekes darab szentesi körélet fog bevonulni, ami mindig nagyon érdekes dolog a — szegedieknek, de annál arcpiróbb szegyenletesebb reánk nézve, mert ezeken a tárgyalásokon — az ott levő hallgatóság rend szerint azt a benyomást nyeri városunkról, hogy ez a ripók virtusok leghírhettebb felszke nagy Magyarországon. A sajtóper szeptember 4-iki végtárgyalásának vádlottja Gálffy Sándor lesz, aki ellen hivataiból lett ez a per folyamatba téve, az általa a „Cs. E.”-ben Lako s Imre dr. polgármester ellen írt sértő, gyalázó és rágalmozó hírlapi közleményekért. Gálffy-nak tehát most módjában lesz, amire — saját írása szerint olyan nagyon vágyakszik — nyilvánosan bizonyítani, rávárunk, hogy bizonyít.

— **Az „ifjú pár”.** Tisztes módon öltözött anyóka jelent meg az egyik kerületi orvos előtt. Bizonyítványra volt szüksége. Elmondta a hatvanéves asszony, aki egy hatvanöt éves emberrel jött, hogy azért van szüksége az orvos írására, mert jegyben járna k. A menyaszonny pedig övegy asszony lévén, a törvény rendelkezése szent int ennélkül nem léphet az anyakönyvezető elé.

— **Aztán mennyibe kerül az irás, doktor úr?** — kérdezi az „ifjú” anyóka.

— **Két forintba lelkem** — mondja az orvos.

— **Sok az nagyon,** — adja föl a szót a menyasszony. Talán olcsóbbért is fölválalja a doktor úr!

— **Az orvos határozott kijelentésére az „ifjú” aggyastán biztatja menyasszonyát:**

— **Add már meg azt a két pengőt,** hogy soká ne kelljen várni.

— **Visszafordul a „boldog menyasszony” s emígyen tesz szerelmi vallomást jövendőbelijének** — **Nem adok én két pengőt kendért.**

— **Leesett a kocsirol.** Nagy sebesen hajtott a Szécsényi úton Pusztai István a Szabó Zsigmond csúvája, s dacára a figyelmeztetésnek, még gyorsabb haladásra ösztökölte a lovakat, úgy annyira, hogy a rakott kocsi tetejéről Cselle Erzsébet 9 éves leány háttal leesett. A sérült leányt Cukkerman Soma dr. kerületi orvos vette kezelés alá, míg a vizgyázatlan kocsi ellen a rendőrség indította meg az eljárását.

— **Lövésárlás.** A m. kir. honvéd huszár ezred pótlóvázó bizottsága f. évi okt. 5-én a megyeház előtti téren lövésárlást fog tartani, miért is felhívja mindazon lötenység és lövtartó gazdákat, kiknek lovas szolgálatra alkalmas, 4 és 8 év közötti idős, rövid, széles, erős hátú és elég hosszú, jó nyakállású, megfelelő járású és szervi vagy csonthibáktól mentes lovaik vannak, hogy azokat esetleges eladásra fentevezett napon elővezetni sziveskedjenek.

— **Országos vásárunk.** Az idei őszi országos vásárunk szeptember 15-én kezdődik a jószágvásárral, mely szombaton és vasárnap tart, míg a voltaképeni őszi vásár szeptember 17-én lesz, bár mindhárom vasárnapon szabad az árukirakodás is. Vészmentes helyekről a sertes felhajtása is meg van e vásárra engedve.

— **A Kurcza mellékről.** Nemcsak a Tisza mellékén laknak hát boldogtalan magyarok, hanem mint egy hozzánk érkezett panaszos levél igazolja, a Kurcza mellékén sem boldog a magyar. Mert itt nemcsak a megélhetése nehéz, hanem még a levegőjét is megfertőtlenítik. Megfertőtlenítették pedig

éppen közegészségünk és köztisztaságunk szolgálatában álló városi közegeink. Mert mint a mit egy azon környéken lakó polgártársunk panaszoja, f. hó 20-án este a gyepmesteri telep alkalmazottai egy egész kocsit ürülékkel borítottak a Kurbaca, nem nagy gyönyörűségére az ott lakóknak és nem csekély kárára közegészségünknek. Ha talán ez a nem éppen kellemes illat rendőrségünk orrát még nem ütötte volna meg, tisztelettel felkerjük, hogy szimatoljon arra a tájra, hisz úgy is eleget ütök oda az orrukát a hova nem kellene, nem ártana, ha tehát szagló érzékét ott is igénybe venné, a hol arra szükség van. Mert hát ha az említett gyepmesteri segéd urak a rendőrség ellenőrzésétől valamit tartanak, aligha volna bátorságuk ilyen alávalóságot elkövetni. Nem azért fizet a város egy gyepmestert, hogy a föld alatt lévő büzt az emberek orra alá táálja, hanem, hogy azt eltakarítsa s bizony az ilyen dolgoknak a jövőben való elkerülése végett nem ártana egy kis erősebb eljárás, melyet sajnos, ritkán van alkalmunk rendőrségünk részéről tapasztalni.

* **Mi okvetlen szükséges minden hölgynek?** Szép, tiszta, ude arcbőr! Ez a legkönnyebben és legbiztosabban az egész világon elismert és kedvelt Margit crém használata által érhető el. E teljesen ártalmatlan, törvényesen védett arckenőcs, mely sem higányt, sem ölmöt nem tartalmaz a szeptől, májfolttól, pattanást és az arc mindennemű tisztatlanságát pár nap alatt eltávolítja, a ráncokat kismítja és az arcnak fiatal rózsás színt ad. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerárban. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. (1)

* **Keleti J.** hírneves budapesti orthopaediai műintézet-tulajdonos, IV. koronaherceg-utca 17. szám alatti üzlethelyiségét megnagyobbitotta és oly fényesen, mintszerűen rendezte be, hogy az egész monarchiában az első helyet foglalja el. Elsőrangú orvosi tekintélyek is elismerik, hogy Keleti orthopaediai műintézete, — hol cs. és kir. szab. sérvkötők műlabák. műkezek, járó és nyújtókészülékek, egyenestartók stb. mérték szerint jótállás mellett készítettek, — a legkényesebb és legmagasabb igényeket is kielégíti. 1

Az élet mindenek felett.

Mindenki saját akarata szerint rendezi be életét. Mindamellét azonban ezt csak viszonylagosan tehetjük, mert mindnyájan alá vagyunk vetve egy magasabb akaratnak, a mely ellen hába küzdünk. Vannak akinek élete telve van örömmel és boldogsággal, de a legtöbb ember bizony sok szerencsétlenséggel, szenvedéssel kenetlen megküzd. A legborzasztóbb az egészség elvesztése. Fájdalmas betegség hamar tönkre teszi a nyugalmas napokat s szenvedés út tanyát ott, ahol vigáságnak kellene lenni. Mert mi drágább az egészségnél? A vagyon, a családi boldogság, a baráti szeretet elveszti értékét, ha a betegség által elgyengült test szenved. Pedig hát mindenkinek joga van az élethez. S éppen ezért írjuk e sorokat. Meg kell találni a módot hogy a jogos örömeink az életnek örülhessünk. Az egészség alapföltétele a tiszta ellentállásra képes vér. Ha különféle körülmény következtében e tulajdonságok egyikét vagy másikat elveszti, oly gyógyszert kell alkalmazni, mely a veszteséget kiegészíti. Csudálatosan hatásosak a vér teljes újraállítói a Dr. Williams-fele Pink-pilulák. Visszaadják a beteg egészségét elgyengült erejét. A vérszegénység, sárgaság, idegbetegségek, reuma, bármilyen is az oka, elmilük alkalmazásuk által. Herz István perjamosi lakos levele is bizonyítja:

Boldog vagyok, — írja — hogy tudathatom önökkel, hogy a Pink-Pilulák feleslegem egészségét teljesen helyreállították. Kitiűnök e pilulák s nagyon jótékony a hatásuk. Mikor láttam bámulatos hatásukat fiamon is próbát tettem velük s már azon is észrevehető a hatás. Ő még szedi a pilulákat és reménylül várom az eredményt.

A Pink-pilula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszerárban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerárban, Budapest, Király-utca 12.

Értesítés.

Miután a szentesi m. kir. állami főgimnázium segítő egyesületének alapszabályai, a vallás és közokt. m. kir. minisztériumnak f. é. júl. 20-án, 47024 sz. a. k. rendeletével jóváhagyást nyertek, ezen egyesület az 1900/1. tanévben működését megkezdi. Addig is, míg ezen egyesület a legközelebb egybehívandó rendes közgyűlésén tisztviselőit és választott tagjait megválasztja, tájékoztatást végt a gimnáziumba beiratkozott szegénysorsú tanulóknak előre értesíthetem, hogy ezen egyesület a segélyre érdemes szegény tanulókat egyesítőre tankönyvek kölcsönadásával, tanszerek adományozásával és tandíj fizetésével fogja lámogatni. Külön kell folyamodni szept. 6-ig tankönyvek és tanszerekért, külön szept. 18-ig tandíj fizetés tárgyában. A szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt bélyegtelen kérvények a Szentesi m. kir. állami főgimnázium segítő egyesületének elnökségéhez címelve, fenti határmáig alulírottán nyújthatók be.

Szentes, 1900 aug. 17.

Balázsovits Norbert,
a segítő egy. id. elnöke.

Iskolai értesítés.

Szentes város polg. leányiskolájában az 1900—1901. isk. évre a beiratások szept. 1. 2. 3. napján 8—12 óráig történnek. Leányiskolai épületünk igazgatói irodájában.

A polgári leányiskola I. osztályába szabályszerűen csak oly növendék léphet be, aki életének legalább 9 évét betöltötte és az elemi iskola IV. osztályáról szóló bizonyítványa van. A polgári leányiskola II. — illetve III. osztályába felvehető oly növendék, aki az elemi iskola V. — illetőleg VI. osztályát jó eredménnyel elvégezte és a polg. iskola I. — illetve II. osztályáról a felvételi vizsgát jó sikerrel leteszi.

Egyik polgári leányiskolából a másikba átlépni kívánó növendék csupán bizonyítványa alapján vehető fel.

A felvételi — javító és pótvizsgák szeptember 4-én délelőtt fognak megtartatni. Ezen vizsgák díjmentesek. Javító vizsgát lehet oly növendék, ki 1—2 vagy 3 tárgyból kapott elégtelen osztályzatot. A javító vizsga letételest kéri folyamodványok legkésőbb aug 31-ig az igazgatónál nyújthatók be.

A felvétellel jelentkezőknek szülei, gyámjuk vagy azok megbízottainak kíséretében kell megjelenni és magukkal kell hozniok keresztlevélet, újra oltási bizonyítványt és az előző isk. évben nyert iskolai bizonyítványt.

Tandij egész évre 20 korona, mely két részben fizetendő u. m. a beiratáskor és febr. 1-én. Beiratási díj 1 korona, könyvtár illeték 1 korona, az orsz. tanítói nyugdíjalapra 30 fillér fizetendő.

A szegénységűket szegénységi bizonyítvánnyal igazolni tudók folyamodhatnak tandíjengedéssért; eziranti kérvényüket szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve s a tekintetes községi iskolaszékhöz címelve legkésőbb szept. 15-ig az igazgatóságnál nyújtsák be.

A magánvizsgálatok díja — az egy évre fizetendő tandíjion kívül — helybelieknek 12 korona, vidékieknek 44 korona.

Szentes, 1900. aug. 24.

Pap Lajosné,
polg. isk. igazgató.

Iskolai értesítés.

A szentesi iparos tanonc-iskolába a jövő 1900/1901-ik tanévi beiratások szept. 1—8 napján este 5—7 óráig — alulit II. tized 116. számú lakásán eszközöltetnek; a tanév tünepélyes megnyitása, valamint bold. Erzsébet királyasszonyunk halálának emlékezetét méltató ünnepély a Kurcántóli u. közgyűlési teremben szept. 9-ikén d. e. 10 órakor fog megtartatni s 10-én a rendes tanítások megkezdődnek, a be nem iratkozottak szept. 15-én, mint mulasztók fognak bejelenteni.

Szentesen, 1900. évi aug. 22.

Körtvélyessy Sándor
ip. isk. igazgató.

Iskolai értesítés:

Az izr. hitközség elemi népközponti iskolája értesíti a t. szüléket és általában az érdekelteket, hogy az egyház által fenntartott 4 osztályú elemi népközponti iskola 1900/1901-ik tanévére a beiratások, a szokott helyen f. évi szeptember hó 2-én és 3-án, mindenkor reggel 8-tól 12-ig és délután 3-tól 5 óráig történnek.

Az első osztályba beiratni kötelesek minden szülő a 6-ik életévét elért gyermekek. Beiratási díj minden gyermek után 40 fillér, íj. könyvtárilleték szintén 40 fillér és a tanítói orsz. nyugdíjalapra 30 fillér fizetendő le minden gyermek után a beiratáskor.

Tandij, évi 24 korona minden tanuló után, mely 2 egyenlő felvétel részletben is előrelétezhető. Szegénység alapján tandíjmentességű kérvények, legkésőbb szeptember 15-nyújthatók be az egyház jegyzői hivatalánál, az iskolaszékhöz címelve.

A javító vizsgák augusztus 31-én délelőtt 8 órakor tartanak meg az iskola tantermeiben.

A tanév ünnepei megnyitása szeptember 4-én reggel 8 órakor lesz s arra a szüléket és tanügybarátokat is cenzell meghívja:

Szentesen 1900 augusztus hó

az iskolaszéki elnökség.

Nyitlatter.

Mint hogy a tavasz előrehaladásával ocsosomót, gyermekek és felnőttek egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalmiainál bálsággal fogadott

MOHAI

AGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerkezt szerepel, másrészt, mert dus szénsavtartalmával fogva, specifikus óvszer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi nyári hasmenése ellen. Előzetes járul még, hogy a csecsemők is megvédni az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélszékelyekkel ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már megíró gyomor- és bélhurutos gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szén-savánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinél pedig nélkülözhetetlen, hűs, hűgújató és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

Kedvelt borvíz.

A mohai Agnes-forrás
hűvelősége.

24—17

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. MATYÉF FERENC

Társ-szerkesztő BÁNVALVI LAJOS.

Szeder Ferencz

derekegyházdoldi egy szeszitő tanya-földje eladó. — Ertekezhetni II. t. 607. szám alatt. 4—1

A szentesi központi lakarközpontzárának

a szegvári kontraplaponak berkioldali részén lévő — 28 kis hold földje kedvező feltételek mellett eladó — vagy haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni az intézet vezető-ségénél. 3—3

Bene István

kőmives mesternek a zsidóiskola mellett levő III. t. 191. számú házában egy útcái 3 szobás és egy udvari 2 szobás lakás azonnal vagy Szt.-Mihály-naptól **kiadó**. Értekezhetni a tulajdonossal fenti szám alatt. 3—1

Egy fővárosi fűszer üzletbe egy jó családból való fiú tanulónak felvétetik. Bővebb felvilágosítást ezen lap kiadóhivatala ad.

Ház eladás.

Egy ház kerttel a III. t. 124. szám alatt, Nyíri vásárúfélé házzal átellenben, kedvező feltételek mellett **eladó**. — Értekezni lehet ugyanott, bár mikor **Kovács Mihály** tulajdonossal 1—1

Kunszent-Mártonban egy 12 éve fennálló jó forgalmú **vegyes kereskedés** a tulajdonos betegsége miatt azonnal **eladó**. — Értesítést ad Kunszent-Mártonban a tulajdonos felesége **Kovács Jánosné**. 3—1

Dr. REIS SAMU

tyúkpiactéri házában, az eddig **Eisler Lajos** úr által birt. sarok üzlethelyiség, raktárhelyiséggel és esetleg pincével együtt, a jövő évi **április hó 24-től** fogva **berbe adandó**. Ugyanannak saját termésű **igen jó bora van eladó**.

2806/900.

Hirdetmény.

Figyelmeztetnek mindazon adófizető polgárok, akik bármi néven nevezendő adóháttralékban vannak, hogy tartozásaikat a lehető legrövidebb idő alatt lefizetni igyekezzenek, — mert ellenesetben a hanyag adófizetők ellen a végrehajtási törvény 1883. XLIV. t. cz. 67. §. fog a legszigorúbban alkalmaztatni. 4—3

Schleier István,
h. ad. tanácsnok.

Dr. Lakos Imre,
polgármester,

Borbás Mihály

Csongrádi lakosnak a zalotai határon Sváb Sándor és Szegi József szomszédságában lévő 10 hold földje szabad kézből **eladó** — a vételár háromnegyedrét a vevőnél maradhat használatra. — Ugyancsak a teési határban Sarkadi N. Ferencz szomszédságában lévő 13 hold földje szintén **eladó**.

Értekezhetni a tulajdonossal Csongrádon a főszolgabírói hivatalban. 3—3

Pardi Bálint

I. t. 590. számú háza kedvező feltétel mellett akár felszereléssel akár felszerelés nélkül **eladó**. Értekezni lehet a tulajdonossal fenti szám alatt. 2-1

Értesítés.

Értesítjük a t. közönséget, hogy kitűnőnek ösmert cserépgyártmányaink kizárólagos elárúsításával Szentesen Székely József fakereskedő urat biztuk meg.

Biztonsági átfedő cserepeink a következő előnyökkel bírnak: tartósak és vízhatlanok, vihar, szél, eső, hó nem árt nekik; vihar és jég nem töri össze. — Nem kerül többé a közönséges cserépnél; a fánál és lécezésnél azonban óriási megtakarítás érhető el, mert sokkal könnyebb lévén a közönséges cserépnél, vékonyabb szarufák kellene alá és csak harmadrész annyi lécszükséges. — Azonkívül alkalmas régi nád és faszindely tetők helyett is, mert a régi szarufák megbírnák és így nem keil új tetőfákat venni.

Közönséges tetőcserepeink szintén nagyon könnyűek és elismert jó minőségűek.

Bővebb felvilágosítás nyerhető és minták megtekinthetők Székely József úrnál Szentesen.

Nagy-Kikinda 1900 augusztus hó
Bohn-féle téglagyárak.

10156/900. szám.

Pályázati hirdetmény.

Felhivatnak mindazon közép vagy felsőbb iskolai tanulók, kik a néhai Tari László csongrádi volt lakos által hagyományozott 60.000 korona alapítványi összeg kamataiban részesülni óhajtanak, miszerint pályázati kérvényeiket e hirdetmény közzétételétől számított 15 nap alatt Csongrád község előljáróságánál okvetlenül nyújt-sák be.

Az alapítványi összeg kamatai 4 egyenlő részben ösztöndíjként 4 oly közép vagy felső tanintézeti csongrádi illetőségű és születésű tanulónak adatik ki, akik szegénységüket, a tantárgyakbani jeles előmenetelüket s jó magaviseletüket megfelelő okmányokkal igazolják.

Az ösztöndíjakra első sorban jogosítottak a néhai Tari József (kinek neje volt Berkes Anna) csongrádi volt lakostól leszármazó tanulók, kiktől csupán az kívántatik, hogy tanulmányaikban jó előmenetelt tanúsítsanak.

Csongrádon, 1900. évi aug. hó 24. én.
Sóhlya Gyula s. k. Csejthey Lajos s. k.
jegyző. bíró.

A "KRISTÁLY" Szt. Lukácsfürdői
hegyiforrás nagy mélységből
fakadó, állandó összetételű,
igen tisztá, calcium-és mag-
nesium-hidrocárbónatos
ásványvíznek minősítendő.

Láttam:
Tian Karot *H. Winkler Lajos*

ÁRNYÉK-ÁRNYÉK-ÁRNYÉK
BUDAPEST

Kapható Szentesen:
Depszer Károly Szepesi Sándor, és Bartha
Sándor kereskedésében.

Nincs többé por!!

Tisztelettel értesitem Szentes és Videke tek. tanügyi hatóságait, hogy a **Hygieia pormentesítő vállalat**, illetve a **Dustless Floor Dressing Co New-Yorki czég**

valódi amerikai Dustless porölő anyagának

egyedüli elárúsítási jogát Szentes és vidéke területére átvetem.

A hivatalos közlöny folyó évi március hó 1-én megjelent számában a nagymélt. vallás és közoktatásügyi miniszter úr 94366/899. számú rendeletével **ezen porölő anyagot az ország összes iskoláinak használatra ajánlotta.**

Ennek folytán a tantermek padlóinak ezen folyékony, világos sárga, szagnélküli, olajnemű anyaggal való bevonását, most az iskolai év kezdete előtt, időszerűnek tartom a tanügyi hatóságok becses figyelmébe ajánlani.

A magy. kir. állami hivatalok és intézmények ezen **porölő anyaggal tett eddigi kísérleteiről kiadott hiteles bizonylatok** mind azt igazolják, hogy az illető helyiség a beeresztés következtében **teljesen por és baktérium mentessé vált.**

Használatra vonatkozó felvilágosítás s utasítással készségesen szolgálók.

Szíves megbízásokat kérve vagyok

teljes tisztelettel
Dobray Sándor
kereskedő.

Nincs többé por!!

Egyszerű szempontból megbeszélhetetlen!

Fenntartása olcsóbb a sírólásnál!

